

גוט שבת Gut Sábész

23. évfolyam 5. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:35 • כ"ה תשרי תשפ"א • 2020. 10. 16. • הושענא רבה • Szombat kimenetele: 18:38

Különleges és igen sikeres volt az őszi nyílt nap a Maimonidész Gimnáziumban

Az iskolát keresők számára fontos tájékoztató pontot jelentenek a középiskolai nyílt napok. A Maimonidész Gimnáziumban minden évben többször is megnyitják kapuikat az érdeklődők előtt – idén azonban, a koronavírus-járvány miatt, az online térben várták az érdeklődőket. Szilánk Zsuzsát, a Maimonidész Gimnázium operatív igazgatóját kérdeztük a digitális nyílt nap tapasztalatairól.

– Okozott bármi nehézséget a nyílt nap online módon történő levezetése?

– Iskolánk nagyon büszke arra, hogy a tanulást zökkenőmentesen terelte át az online térbe a tavaszi karantén idején, így rutinosan készültünk fel a virtuális nyílt napra. Három órába tekinthettek be az érdeklődők: egy történelem, egy angol és egy zsidó történelem órába, ez utóbbit természetesen angolul tartjuk. Külön öröm volt, hogy a pedagógusok mellett szülők és di-

ákok is beszéltek az iskoláról, ez még hitelesebbé teszi, amit minden maimonidészes érez, hogy ez az iskola egy nagy család.

– Lesz máskor is nyílt nap?

– Általában több alkalommal szervezünk nyílt napot, mert, Istennek hála, egyre nagyobb az érdeklődés az iskola iránt, de idén nem érdemes többet tartani, hiszen a mostani bármikor visszanezhető és megosztható, így még több emberhez juthat el iskolánk jóhíre.

– Hány osztály van most az iskolában?

– A Maimonidész Gimnázium felmenő rendszerben épül, jövőre ismét új osztály kezd meggyógyulni tanulmányait, miközben a legnagyobbak jövő év végén már érettségizni fognak. Tehát jövőre telik meg az épület először mind az öt évfolyammal, hiszen az első évesek ún. nyelvi előkészítő évet kezdenek, melyben az emelt óraszámú an-

gol mellett a judaisztika tárgyakat is intenzíven tanulják. A második évben, vagyis az első igazi gimnáziumi évben, a judaisztika tantárgyakat már angol nyelven tanulják a diákok.

– Hányan követték figyelemmel a nyílt napot?

– Már élőben is több száz ember követte, mostanra pedig, hála annak, hogy az iskola Facebook-oldalán bármikor visszanezhető az órák, több ezren látták. Ez a szám minden bizonnyal tovább fog növekedni.

– Hol jelentkezhet, akit érdekel az iskola?

– Amennyiben valaki a Maimonidészben szeretné folytatni tanulmányait, a központi felvételi eljárásban a gimnáziumot kell megjelölni, emellett ki kell tölteni egy jelentkezési lapot is. A zsidogimnazium.hu oldalon a „Jelentkezés” fül alatt lépésről lépésre segítjük a jelentkezőket. Várunk minden érdeklődőt!

Megjelent a *Jiddis-Magyar szógyűjtemény* hasonmás kiadása

A közel százoldalas műben több ezer címszót találunk, ami nem csak a jellegzetes „magyar-jiddis” kifejezésekkel ismert meg, de egyedülálló kordokumentumként betekintést ad a háború előtti magyar zsidóság életébe.

A könyv, melynek ára 1490 forint, megrendelhető a posta@zsido.com email címen.

Adománygyűjtés a Zsilip bővítéséért

Kedves Barátaink!

Bölcseink azt tanítják, hogy „az ima, a megtérés és az adományozás, elűzi fejkünk fölül a rossz ítéletet”.

Mint tudjátok, a Zsilip felújítási munkái ezekben a napokban is folytatódnak, azonban a munkálatok befejezéséhez még hiányzik jó pár millió forint. Nincs túl kicsi adomány, minden forint nagy szükség van. Arra kérek benneteket, hogy nyissátok meg szíveteket úgy, mint pénztárcátokat, és járuljatok hozzá ahhoz, hogy a Zsilip végre minden oda álmódott funkciójával szolgálja az egyre növekvő igényt.

Adakozni a lent található linken tudtok: ki-kik lehetősége szerint összeggel járulhat hozzá ehhez a nemes célhoz.

<http://adomany.zsilip13.hu/>

Glitsenstein Smulik és Sosi

Hetiszakasz

Isten megteremti a világot

Szakaszunk – *Brésit* (1Mózes 1:1–6:8.) – leírja a világteremtés történetét, az ősi zsidó felfogás szerint. Egyúttal – Rási kommentárja szerint – ez a zsidó nép „telekkönyve” *Erec Jisráélra*, a zsidóság isteni örökségére. A szakasz leírja az első em-

berpár, Ádám és Éva bűnbeesését, kiűzetését az Éden kertjéből és az emberi civilizáció első lépéseit a mezőgazdaság, állattenyésztés, a szerszámkészítés és zene terén. A szakasz Noé születésével zárul, aki a következő szakasz főhőse lesz.

Zsidó híradó

Vége a holokaustt-tagadásnak a Facebookon

A Facebook megtiltja platformján a holokausttagadást – jelentette be *Mark Zuckerberg*, a közösségi médium elnök-vezérigazgatója hétfőn a vállalat hivatalos blogján.

Zuckerberg közölte: az antiszemitizmus aggasztó mértékű erősödése miatt szükséges, hogy a holokausttal kapcsolatos valamennyi ellentmondásos bejegyzést betiltsák.

„Amennyiben valaki a holokausttal kapcsolatos keresést indít a Facebookon, azonnal hiteles forráshoz fogjuk irányítani, hogy pontos információkat kaphasson” – fogalmazott Zuckerberg. Leszögezte: e döntés a számára is „belső küzdelemmel” járt, hiszen arról kellett dönteni, hogy mi a fontosabb, a szólás szabadsága vagy a gyűlöletbeszéd korlátozása.

Muszáj „vonalat húzni” az elfogadható és az elfogadha-

atlan beszéd között – hangsúlyozta, hozzátéve: „a világ jelenlegi helyzetében hitem szerint ez a helyes megoldás”.

„A növekvő antiszemitizmus láttán saját gondolkodásom is változott ez ügyben” – fogalmazott a közösségi médium vezetője. Zuckerberg közölte azt is, hogy az intézkedést a Rágalmazásellenes Ligával egyeztetve hozta.

A Facebook az elmúlt hetekben több gyűlöletkel tő mozgalom fiókjait törölte és betiltotta, valamint korlátozásokat vezetett be a koronavírus-járványra vonatkozó szándékosan félrevezető információk közlését illetően is.

„Legyen fény!”

A Midrás Istennek a világot létrehozó teremtőmunkáját egy építész alkotásához hasonlítja. Mikor az ember szeretne építeni valamit, először egy tervet készít, illetve még mielőtt leírna vagy lerajzolná, gondolataiban kell megalkotnia azt.

„Legyen fény!” – hangzott el az isteni terv vezényszava, mivel bármely létezésről is legyen szó, végső soron mindnek egy a célja: a fény irányába haladni. A mi világunknak is erre kell törekednie, hogy a Tóra tanulása, valamint a parancsolatok megtartása által feltárja a világban jelenleg még eltakart isteni fényt.

Az összes létezésnek tehát a fény a végső célja. Minden egyes ember egy kis világ, egy külön miniatűr mikrokozmosz. E két kijelentés értelmében pedig minden zsidónak feladata, hogy saját magát és környezetét ezen isteni fény fogadására – tehát a jóság tükrözésére – alkalmas világgá alakítsa. Egy olyan helyre, ahová mindig eljut a fény.

Ha az egész teremtett létezés végső célja az isteni fény feltárása, akkor magának a sötétség jelenlétének sem lehet más felada-

ta, mint ezt szolgálni. A sötétségnek ugyanis nincs önálló létezése. A sötétség a fény hiányára utal, egy istentelen világ téveszméjére, végső soron a kiüresedésre. Tudva ezeket, vajon hogy szolgálja a sötétség a fényt?

Átvitt értelemben általában a nehézségeket értékeljük életünk „sötét” pillanatainak. Ekkor nem látjuk a fényt, nem érezzük Isten. Éppen ezért fontos, hogy tudjuk: a sötét pillanatok valójában isteni szándékkal rendelkeznek. A szándék a következőképpen fogalmazható meg: „hódíts meg, adj nekem értelmet, számold fel a nihilt!”

Isten ezt az üzenetet kívánta nyomatékosítani már a teremtés kezdetétől fogva. „Legyen fény!” – mondta az Örökkévaló, ami nem csak utasítás volt, de egy kérés is. Isten azt várja tőlünk, hogy a világot egy olyan helyre alakítsuk, ahol az igazsága nem csak délibábként van jelen, hanem mindenki számára érzékelhető, kézzel fogható valóságként.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Tali Loewenthal rabbi
írása nyomán.*

Imaidők a következő hétre (október 17-23.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet

– Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5. – az udvaron)

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás;

9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*;

17.25 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök:

17.30 Délutáni-esti ima (a Keren Orban)

Péntek:

17.00 **A bűnbeesés titka**

(Oberlander Báruch rabbi előadása);

18.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat: 9.15

Hetiszakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Budavári

Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd *Kidus*

Péntek: 18.00 Tanulás;

Faith Áser rabbi

előadása;

18.30 Szombat-

fogadás, *Kidus*

Zsilip Zsinagóga

(XIII., Fortuna Hajó tetőterasz)

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*, *Kidus*

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Péntek: 18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A tfilin, amit a Rebbe vásárolt

1989-ben egy barátom, Marvin Ashendorf megkérdezte, hogy hallottam-e már a Shamir Amerikai Barátai nevű szervezetről, mely zsidó könyveket adott ki, majd csempészett a Szovjetunióba, ahol tilos volt a zsidó vallással kapcsolatos kiadványok publikálása. A szervezet éppen egy adománygyűjtő gálára készült, és a barátom azt kérte, hogy legyek én a díszvendégük, hogy a kapcsolataimnak köszönhetően újabb adományozókat sikerüljön megnyerniük az ügynek.

Mondtam neki, hogy először szeretném jobban megismerni ezt a szervezetet. Akkoriban volt egy alkalmazottam a klímaberendezésekkel foglalkozó cégemben, aki a Szovjetunióból vándorolt be, így őt kérdeztem meg, hogy hallott-e már a Shamirról. Széles mosoly kíséretében adott választ: „Persze, hogy hallottam. Miattuk vagyok most itt”. Azt is elmondta, hogy a könyvkiadót a Lubavicsi Rebbe alapította.

Abban az időben még nem tudtam semmit a Rebbéről, mert nem sok vallásos nevelést kaptam. Tipikus „háromnapos zsidó” voltam, ahogy Ronald Lauder, a Zsidó Világkongresszus elnöke nevezte azokat az embereket, akik egy év alatt mindössze háromszor, Ros hájáná két napján és Jom Kipurkor látogatnak el a zsinagógába. Nekem is ennyi közöm volt csak a zsidósághoz, de az alkalmazottamtól hallottam után elvállaltam, hogy segítsek a Shamirnak.

A díszvacsora előtt megismerkedtem Yisroel Duchman rabbi-

val, egy elkötelezett lubavicsi hásziddal, aki felajánlotta, hogy megszervez nekem egy találkozót a Rebbével. A találkozóra egy vasárnap reggel került sor, amikor a Rebbe egydollároso-

emberrel, leírhatatlan tapasztalat volt, nem is beszélve arról az érzésről, amit a jelenléte váltott ki. Nemcsak rám, hanem belém is nézett. Úgy éreztem, mintha egy másik valóságban lennék.

Dennis Eckstein a floridai Lake Worth-ben él.

Az interjú 2011 márciusában készült.

kat osztogatott, hogy adakozásra buzdítsa az embereket. Velem tartott a feleségem és a legkisebb lányom, aki éppen az első gyermekét várta. Amikor megérkeztünk a Chábád főhadiszállására, Duchman rabbi azt tudakolta, hogy tettem-e már aznap tfilint. Mondtam, hogy nem, mire megkérdezte: „Mikor tett utoljára tfilinid?”

„A bár micvámon” – feleltem. „Így nem járulhatunk a Rebbe elé. Először menjünk be a zsinagógába, és tegyünk tfilint” – jött a válasz. Így is történt. Ezután a Rebbéhez mentünk, aki elárasztott minket az áldásival. A lányomat könnyű szüléssel áldotta meg, majd hozzátette: „Legyen ez még számos további gyermek előhírnöke”. Felejthetetlen élmény volt mindannyiunk számára ez a találkozás. Csak szembenézni ezzel a szent

Mielőtt elbúcsúztunk volna, Duchman rabbi megemlítette, hogy az imént tettem tfilint, méghozzá a bár micvámon óta először. A Rebbe erre így szólt: „Nagyszerű! Tegyen tfilint ezentúl minden nap... minden hétköznap!” Ezután Duchman rabbihoz fordult: „Van neki saját tfilinje?” Amikor kiderült, hogy nincs, a Rebbe így folytatta: „Adjon neki egy pár tfilint az én nevemben és a számlát is nekem állítsák ki, ne neki. És ön se fizesse ki.”

Azóta minden nap tfilinben imádkozom és minden szombat elmegyek a zsinagógába. A Rebbének hála, már nem „háromnapos zsidó” vagyok.

Be kell vallanom, hogy volt olyan időszak az életemben, amikor Istenben sem hittem. Akkoriban gépészmérnöknek tanultam az egyetemen, és a reál-

tudományok jelentettek mindent a számomra. Mivel a vallás nem tartozott közéjük, nem is érdekelt. Nem ateista voltam, inkább agnosztikus. A Rebbe miatt azonban visszatértem a hithez, és nagy örömet jelent számomra a zsidóság. Igazán áldottnak érzem magam, és ezért nagyon hálás vagyok neki.

A találkozó után Duchman rabbi elmondta, hogy ilyet még sohasem látott. Megpróbált egyezkedni a Rebbével: „Szeretnék a partnere lenni a tfilin megvásárlásában.” – „Nem, legyen partner más ügyekben” – hangzott a válasz. Elmentünk tehát egy judaika üzletbe, és megvettük a tfilint. Duchman rabbi ezután elvitte a számlát a Rebbének, aki kifizette.

Voltak, akik szerették volna megvásárolni a tfilinemet. „Soha nem adom el, ez az enyém mindörökre” – feleltem. Mások csak szerették volna felvenni. Erre nem mondtam nemet.

Ez a pár tfilin azóta mindig velem van, akárhová is utazom a nagyvilágban. Amikor felveszem, különleges kapcsolatot érzek Istennel.

Ezt tette értem a Rebbe. Képes volt egy néhány perces találkozó alatt az egész életemet megváltoztatni.

Dennis Eckstein

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Facebook Tanház Virtuális Bét Midrás

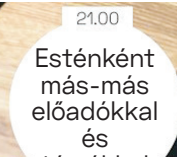
A zido.com Facebook-oldalán élően.

Oberlander Báruch

Megyeri Jonatán

Esténként más-más előadókkal és témákkal

Vasárnap: Izrael: Az állam és a vallás közötti vita a covid-korlátozásokról
Hétfő: Zohár, a Kabbala alapkönyve tanulmányozása
Kedd: Hászid történetek és mesék
Szerda: Kérdezd a rabbilt!
Csütörtök: Noach - Az özönvíz

A zsidó filozófia alapjai

Kóser konyha

Libasült egyszerűen

Húsos, glutén- és tojásmentes
6 libacom
2 ek. étolaj (pl. napraforgó)
vagy libaszír
12 gerezd fokhagyma
Só, bors, ízlés szerint
néhány friss rozsmaringág
¼ kk. szárított bazsalikom,
valamint szárított kakukkfű

Egy széles, magas falú jénai tálat kizsírozunk. Bőrös felülkel lefelé befektetjük a libacomokat, és alufóliával letakarva nagyjából 20 percen át sütjük 220 fokos sütőben. Ekkor kivesszük a tálat a sütőből, a combokat megfordítjuk, mindegyiket bevágjuk két helyen, és egy-egy gerezd fokhagymát tűzünk bele. Ízlés szerint sózzuk-borsozzuk, egyenletesen megszórjuk a zöldfűszerekkel, megtűzdeljük a rozsmaringágakkal, és bőven meglocsolgatjuk a húsból időközben kisült, forró zsírral. Letakarva visszatesszük a sütőbe, és további egy-egy és negyed órán át sütjük. Sütés közben néhányszor meglocsoljuk a húst a zsírral. Végül levesszük a tetejéről a fóliát, és néhány percen át grillezzük, míg a bőre kissé megpirul.

Megjelent az *Egység* magazin 134. számában, ahol sok érdekességet olvashatnak a libákról és a kóser felhasználásokról.

Kedves Báruch!

Mázkirkor elmondjuk a jizkaur imát. Én megnéztem a fordítást és abban az szerepel, hogy cödókót ajánlunk fel. Szerintem se én, se más nem adott.

Ez így egy nem teljesített ígéret, fogadalom?

Gyuri

Kedves Gyuri!

A mázkir imáról már írtam korábban egy hosszú cikket (lásd *Holokauszt és Háláchá* 15. fejezet), ezért itt csak a felvetett témára szorítkozom.

A mázkir ima során a gyászolók felidézhetik elhunyt szeretteiket, hogy kegyelettel adóznak emlékükhöz. Ez a bensőséges szertartás egyfajta kapcsot teremt az eltávoztakkal.

A *Sulchán áruchban* (Jore deá 249:16.) azt írja a RóMÁ a mázkir ima kapcsán: „Szoktak cödákát felajánlani az elhunytakért, amikor mázkirt mondunk, ez egy régi helyes szokás és ez segíti a lelküket.”

A zsidó vallás egyik alapvető elve, hogy cselekedeteinkkel, imáinkkal tudjuk befolyásolni elhunyt szeretteink sorsát. Azonban fontos, hogy a kettő együtt járjon, mivel ugyancsak alaptétel a zsidóságban, hogy a megemlékezésnek pozitív cselekedettel kell párosulnia ahhoz, hogy ne csupán gesztusértékű

Kérdezd a rabbist!

Kell-e adakozni a mázkir után?

legyen. Ennek klasszikus példáját Tízparancsolatban olvassuk, ahol az szerepel (2Mózes 20:8-9): „Emlékezz meg a szombat napjáról, hogy megszenteljed” – majd ezt követi egy úgymond gyakorlati útmutatás, hogy miiben álljon a megszentelés: „Hat napon át dolgozzál...” stb.

Hasonlóképpen a mi esetünkben: amikor az ünnepek végén felidézünk elhunytjainkat, akkor az emlékezésnek cselekedethez kell vezetnie. Ezért szerepel a mázkir szövegében, hogy: „Tartsa Isten jó emlékeztében tanító [apám]... lelkét, ki elköltözött e világról! Szeret-adományt ajánlok fel érte, hogy ennek fejében lelke az öröklét kötelességébe foglaltassék a túlvilágban...” (Sámuel imája – Zsidó imakönyv 349. oldal), vagyis rögtön cselekedethez kapcsoljuk az emlékezést: adományt ajánlunk föl.

Izraelben ennek kapcsán évtizedes vita zajlik, mégpedig azért, mert a Holokauszt emléknapján egyperces csenddel emlékeznek az elhunytakról. Sokan azt kifogásolják, hogy ez a fajta néma, passzív megemlékezés nem jellemző a zsidóságra, ehelyett az elhunytak emlékére Kádíst mondunk, talmudi misnát tanulunk és adományt adunk. Ez az igazi emlékezés.

Kérdésére válaszolva, a cödókó fölajánlása szerves része a máz-

kirknak, és fontos figyelni rá, hogy ünnep után adjuk is oda a cödókót. Annak érdekében, hogy ne-hogy ez egy meg nem tartott ígéret legyen – ha, ne adj Isten, megfeleledkeznénk erről –, sokan hozzáteszik a „bli neder” (fogadalom nélkül) kifejezést (Sizidur Torá or – Chábád 241a. oldal 32. tétel; lásd SÁ JD 203:4.; Vájján Jozsef responsum 2. kötet 311. fejezet). (Zsidó körökben gyakori ennek a kifejezésnek a használata, hogy elkerüljék a meg nem tartott fogadalmakat.) Azonban ezt a jócselekedetet bármikor pótolhatja, teljessé téve a megemlékezést elhunyt szeretteiről.

Végezetül egy mondat az emlékima elnevezéséről. Magyarországon mázkir az elterjedt megnevezése, ám általában jizkornak hívják, az ima első szava után. Emellett ismert a házkárat nösámot kifejezés is (lásd például RóMÁ uo.). De egyes régi rabbinikus forrásokban találkozunk a mázkir nösámot megnevezéssel is (lásd például *Eminát Smuel* responsum 59. fejezet végén; *Pinkász hechsérim sel Köhilt Pozná* 27. oldal 137. paragrafus), ezek szerint a sajátos magyar elnevezés is helytálló.

Kíváncsi, hogy minél előbb kiérdemeljük a Messiás eljövetelet, ami után elhunyt hozzátartozóink életre fognak kelni (Sámuel imája uo. 103. oldal 13. hitelv). Legyen így minél előbb!

Oberlander Báruch

Netanjahu: a magyar–izraeli partnerség minden eddiginél közelebb hozta népeinket egymáshoz

Az izraeli miniszterelnök levélben köszönte meg a magyar kormányfő újévi ünnepi üdvözlését.

„Az Ön személyes barátsága és régóta fennálló elkötelezettsége a magyar–izraeli partnerség mellett minden eddiginél közelebb hozta egymáshoz kormányainkat és népeinket. Biztos vagyok abban, hogy a folyamatosan javuló együttműködés

dés kézzelfogható előnyökkel jár majd népeink következő generációi számára” – írta Netanjahu az MTI tájékoztatása szerint.

Az izraeli kormányfő elismerését fejezte ki azért, hogy magyar partnere következetesen támogatja Izrael Államot az európai és a nemzetközi fórumokon. „Őszintén kívánom, hogy a következő év egészségben, jólétben és békében teljen. Köszönöm sokéves barátságát és jókívánságait” – zárta Orbán Viktornak írt levelét Benjamin Netanjahu.

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

